

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülei Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

Nyílt abszolútizmus.

Igazán arcátlan cinizmus kell hozzá, hogy hosszú idő óta majdnem mindennap hangoztatják valamilyen formában azt a fenyegető intést, hogy hajjon meg a nemzet a császári akarat előtt és elégedjék meg az alkotmányosság külső formáival, mert ha tovább folytatja az ellenállást, akkor az „alkotmányos” Fejérváry-kormány távozik és utána jön az özönvíz, azaz hogy következik a nyílt abszolútizmus és hallatlan naivitásra vall, hogy akadnak jámbor lelkek, akik még ma is azon tépelődnek, vajjon a hatalom nem váltja-e be ezt a fenyegetést? Hiszen a kinek szeme van a látásra, láthatja, hogy a nyílt abszolútizmus nem jöhet, annál az egyszerű oknál fogva, mert már formálisan és valóságosan itt is van.

Nem azokra a galádságokra akarunk utalni, amiket a törvényhatóságokkal szemben eddig elkövettek és folytatólag elkövetni fognak. Arról az orvátamadról sem beszélünk, amit az ország ujoncmegtagadási jogának kijátszásához véghez vittek. Valamint nem szólunk a kvóta körül elkövetett stikliről és arról a vakmerő visszaéléstől sem, hogy fölhatalmazás nélkül, sőt a törvényhozás egyenes bízalma ellenére kezelik az ország pénzét és Csáky szalmája módjára bannak a közvagyonnal. Minderre körmönfont törvénycsavarással és gyalázatos raffineriával ráfoghatják, hogy jóhiszeműleg történik és szándékosan nem sértik meg az ünnepeket szent fogadalmat, hogy az ország törvényeit és törvényes szokásait megtartják és megtartatják.

De tekintsünk csak Bécs felé és nézzük, hogy mi történik ott? Most írják alá a külföldi szerződéseket és kötelező nyilatkozatot állítanak ki arról, hogy azokat a stipulációkat a törvényhozás megkérdezése és hozzájárulása nélkül, egyszerű miniszteri rendelettel életbe léptetik.

Mi más ez, mint az országgyűlés legsarkalatosabb jogainak nyílt elkobzása, azoknak a fejedelmi jogkörbe való önkényes bevonása, tehát a legdurvább formában jelentkező nyílt abszolútizmus? Mi más ez, mint vakmerő lábbal taposása annak az alaptörvénynek, hogy Magyarországot törvényei ellenére rendelettel kormányozni nem lehet? Mi más ez, mint az alkotmányos jogrend teljes felforgatása és a sic volo, sic jubeo elvének nyilvános proklamálása?

S mellékesen mondva, ezt az államcsínyét még az a hazug okoskodás sem mentheti, hogy ez a „salus reipublicae” alapján történik. Mert a mikor a kereskedelmi szerződések önkényes megkötésével és életbe léptetésével lehetlenné teszik Magyarország gazdasági önállóságának keresztül vitelét és erőhatalommal kényszerítik Magyarországot, hogy továbbra is Ausztria fejős tehene maradjon, akkor sem az ország üdvét és boldogulását mozdítják elő, hanem nyilvánvaló országrablást és fosztogatást követnek el.

Ne beszéljünk tehát többé arról, hogy a nyílt abszolútizmus következhet, mert a nyílt abszolútizmus, ime, beköszöntött. A Bach-korszak föltámadt halottaiából és mi ismét énekelhetjük a zsoltáriróval:

Öröködbe, uram, pogányok jöttek
És szent templomodat befertőztették.

Türjük-e ezt a szentségtörést? És meddig türjük? Ez most már a kérdések kérdése, melynek kétes, nehéz és szép a megfejtése...

Egy képviselő.

— Nem veszik komolyan... A bécsi Burgból kiszivárgó hírek szerint a magyar nemzeti ellenállást még mindig nem veszik komolyan. Fenyegetőznek, hogy ha a béke Bécs kedve szerint március 1-ig létre nem jön, akkor megkísérik a Ház elnapolását még egyszer s ha így sem telhetik kedvük, akkor feloszlatják a képviselőházat és többé össze sem hívják. A bécsiek abban reménykednek, hogy néhány hónapi, esetleg két-három esztendeig tartó nyílt abszolútizmussal úgy megtörik Magyarországot, hogy a régi állapotok visszaállításáért is rimánkodni fognak. No hát ebben csalódnak a cöfös osztrákok. Jól tudják a multból, hogy hazánkat erőszakkal kormányozni nem lehet. Elfeledek, hogy az ország 47 vármegyéje van a nemzeti ellenállás mellett; ez idő szerint csak 8

kétes és ugyancsak 8 nem állott sikra a nemzeti jogok védelmére. Tehát ha a 8 kétes sem rezisztálna, akkor is 16 állana 47-tel szemben. Ez pedig elég ok arra, hogy még Bécsben is figyelembe vegyék. Másfelől meg rohamosan gyűlnek az aláírásk azon eszme megvalósításához, hogy a képviselők március 1-én az országgházban együtt maradjanak. A nép el van készülve minden eshetőségre s ha arra kerül a sor, magyar hazánk vérel szerzett alkotmányáért, jól tudja, hogy: „Mindnyájunknak el kell menni!” Ne adja a magyarok Istene, hogy igazságainkat, törvénybe iktatott és királyi esküvel megpecsételt jogainkat ismét vérel kelljen visszaszerezni, de ha belekényszerítenek az osztrák bérencek, a „koca-diktátorok”, ám hordozzák és viseljük érte majd a felelősséget. Csak minél több és nagyobb erőszakot hozzanak Bécsből, annál inkább, annál gyorsabban közeledünk Magyarország függetlenségéhez, melyért szenvedett és tovább is szenvedni kész nemzetünk...

Készüljünk!

Nem szükséges magyarázni, hogy miből támadt és mi körül folyik a harc a nemzet és a fejedelmi hatalom között. Minden újságolvasó ember ismeri az utóbbi három év történetét és tudja, hogy arról van most szó, hogy: hitvány papirosrongy-e a magyar alkotmány, vagy élő valóság; szent és sérthetetlen-e a királyi hitlevéllel és esküvel megerősített törvény, vagy csak írott malszt; él-e még ebben a sokat szenvedett országban a természetes és törvényes jog, vagy immár nem egyéb az, mint füst és pára; szabad állam-e Magyarország, vagy császári uradalom, amelyet osztrák gazdatisztek igazgatnak? Szóval reánk nézve a lét és a nem lét kérdése forog most a kockán.

És ime, fölfegyverzetten ránk tör az osztrák invázió. Magyaroknak született osztrák zsoldosok zsírszerahada rohanja meg hazánkat. Eszközeik, amelyeket hadjárásukban használni fognak: a lélekvásárlás, az erőszak a népbolondítás és az izgatás.

Sok millióra rugó Judáspénzt hoznak magukkal, hogy megvesztegessék és megvásárolják az eladó lelkeket. Akinek becsületességén és lelkiismeretességén megtörik a pénz ördögének hatalma, azt fenyegetésekkel és durva erőszakkal próbálják megpuhítani. Akit sem megvesztegetni, sem megijeszteni nem lehet, azt álnok és hamis ígéretekkel akarják elámitani. Évezredek óta elhangzott jajgatásunkból tudják, hogy

hol fáj és mi fáj a szegény népek; ismerik legérzékenyebb sérelmeinket; ígérnek tehát eget-földet, ígérnek a bajoknak orvoslását, de persze azzal a hátsó gondolással, hogy: „ígérd meg, ne add meg, nem szegényít az meg.” Ahol sem veszletezés, sem erőszakoskodás, sem ámitás nem használ, ott megkísérik az izgatás leggonoszabb módját: a testvérharc fölidézését. Láztítják a fajt a faj ellen, a szegényt a gazdag ellen, a munkást a munkádó ellen, a tanulatlan embert a tanult ember ellen, hazafit a hazafi ellen. — S mindezt azért, hogy a zavarosban halászva, leigázhassanak, anyagi és erkölcsi javainkból kifoszthassanak, koldusokká és rabokká tehessenek bennünket.

Látnivaló, hogy ennél gonoszabb és veszedelmesebb támadás régen nem érte hazánkat. Nincs tehát vesztegetni való időnk. Ha nem akarjuk magunkat tönkre juttatni, készülnünk kell a nagy harcra. Minden becsületes hazafinak nemzetiesség, rang és osztálykülönbség nélkül egyesülnie kell ebben a döntő küzdelemben.

Senki se elégedjék meg azzal a gondolattal, hogy „hiszen én ha majd rá kerül a sor, hiven és becsületesen teljesíteni fogom polgári és honfiai kötelességemet.” Ez elég az egyéni lelkiismeret megnyugtására, de nem elég arra, hogy a szervezett hatalom aknamunkáját biztosan meghíusíthassuk. Szervezni kell a nemzeti erőt. Ahol nincsenek még ellenzéki pártszervezetek, ott sietni kell azoknak megalakításával. Maguk a pártszervezetek pedig ne elégedjenek meg azzal, hogy megválasztják elnökeiket, intéző bizottságaikat vagy választmányaikat, hanem a választottak fogjanak azonnal munkába. Házi-ról-házra kell járni, számba kell venni a hiveket, szavukat kell venni, hogy hiven és rendületlenül kitartsanak a nemzeti ügy mellett; minden alkalmat, minden összejövetelt meg kell ragadni arra, hogy egymást buzdítsuk és lelkesítsük az elszánt kitartásra; az ingadozókat szemmel kell kísérni és meg kell óvni a kísértésektől, az eltevélyedetteket föl kell világosítani, az árulókat le kell lepézni, meg kell bélyegezni, pellengérré kell állítani. Szóval, minden becsületes hazafinak a nemzeti ügy apostolának, örének és katonájának kell lennie.

Hogy ha így cselekszünk, akkor jöhet Fejérváry az osztrák armánynak minden ördögével: Magyarországot a poklok kapui sem dönthetik meg.

Lovász Márton,
országgyűlési képviselő.

A politikai helyzetről.

Fokozott erőszak.

A kormánynak, a békét hirdető kormánynak evészközben jön meg az étvágya. Fokozott erőszakot használ és Fejérváry valahányszor a bécsi audienciáról visszajön, újabb erőszakos eljárásokat léptet életbe, miből nyilvánvaló, hogy a kormány csak eszköz, de a hydra feje Bécsben van. A legutóbbi audienciáról hozta a kormánybiztosok nagyobbmértvű kiküldetését, ami nemcsak Debrecenre, hanem sok vármegyére, sőt a fővárosra is rá fog nehezedni, mert ezekre a vakeszközökre nemcsak a főispánok rendes és kivételes hatalma, hanem mindazok a funkciók fognak ráruháztni, melyek a vármegyék jogkörét képezik.

A lex-Szapáryána alapján, mely az országgyűlésnek ép oly szegényfoltja, mint a lex-Daniel, szándékoznak a vármegyék jogkörét megsemmisíteni és egy tollvonással Bécs hatalma alá hajtani az országot.

Ez a kérlelhetetlen ígát jelenti és legszentebb jogainknak: az adó és ujonc megtagadásának megsemmisítését.

A nemzet ereje a pénz- és vér-adó megtagadásában és vagyoni viszonyaink rendezettségében rejlik.

Bécs százados törekvése: nemzetünket szegénynyé és azután osztrákká tenni. Ezen cél elérésére dolgoztak a katonai terhek szaporításával, mert ezáltal nemcsak a nemzet anyagi romlását segítik elő, hanem a szegény nemzet költségén tartják fenn egyetlen hatalmi eszközüket.

Második törekvésük — mint említém — a vagyoni viszonyok rendezetlensége. Ezt is a napokban hozta Fejérváry újví a ajándékba. A német kereskedelmi szerződéssel a földműves Magyarország az iparral és kereskedelemmel bíró Ausztria érdekében ki van szolgáltatva Németországnak. Mi Ausztria és Németország javára ki vagyunk téve a tönkrejutás esélyének. A vándorbotok és koldustársisznak száma meg fog sokasodni.

Harcban áll a hatalom az ő min-

den eszközével. A mi részünkről ezzel szemben áll a törvényhozás, melynek működését megbénították, a tanuló-ifjúság az ő lelkesedésével, de legyvertelen kezével, harcra van állítva a hazafias független hírlap-irodalom, melyet saját honfiaink is — a hatalom eszközei — törekednek leszorítani.

Ez nem elég! Vegye a magyar társadalom kezébe a vezetést. A küzdelem szükségének érzete hassa át az egész társadalmat. Küszöbölje ki kebléből azokat, kik a nemzet érdekei ellen cselekszenek és Bécs szolgálainak szegődtek, sujtsa részünkről undor és megvetés azt, aki fegyvert ad ellenségeink kezébe, aki katonának áll be, vagy adót fizet. Szoktassa magát mindenki kevesebb élvezeti cikk fogyasztására, amelyből a kormány — habár közvetve is — jövedelmi forráshoz jut. Törmöljünk hazai cikkek fogyasztása céljából, amint megtették elődeink ezt a 40 es évek végén — Kossuth Lajos indítványozására.

Győzzük meg a kishitűeket, hogy féluton megállni nem szabad.

Az uralkodó részéről tett holmi elvi kijelentés a nemzetnek nem elég, hanem öltön már testet az ige és az alkotmány legyen valóban alkotmány, mert bizony mondom, hogy ha továbbra is csak passzívok maradunk, gyámoltalanságunkat, gyöngeségünket áruljuk el s Bécs sokkal követelőbben fog fellépni, mint tette a közelmúltban is.

Ismeretes, hogy ha két ellenfél áll szembe és az egyik csak védekezik, a másik — habár gyöngébb is — támadó álláspontra fog helyezkedni. Legyünk már támadók, mert Bécs csak akkor szokott engedni, ha arra kényszerítve van.

Tanuljunk a történelemből...

A bécsi módszer.

A „Székely Ujság“-nak címzett haladó-párti ujság ugylátszik hivatászerűleg üzi az osztálygyűlölet szítását. Legutóbbi számában még az egyik szerkesztői üzenet is ilyen irányu volt. Azt a valótlanlát üzente egyik szerencsétlen falusinak, ki hozzája fordult tanácsért, hogy az ellenzék határozata értelmében

az egyévi önkéntesek beállhatnak önként katonának s csak a három évi szolgálatot tevők nem teljesítik katonai kötelezettségüket és nem alapíthatnak családot mindaddig, míg az országgyűlés az ujoncokat meg nem szavazza. A szerkesztő, kinek tollából ez az üzenet eredt, tudunk szerint ügyvéd volna s mint ilyennek első sorban arra kellene vigyáznia, hogy tudva valótlan ne állítson. Másodsorban pedig föltételezzük róla, hogy tanult közjogot, politikát és közigazgatási jogot s így tudnia kellene, hogy katonai kötelezettség mind addig nincs, míg a törvényhozás az ujonclétszámot meg nem szavazta, tehát ezt a nem létező kötelezettséget önként senki sem teljesítheti; legyen bár önkéntes vagy három éves baka. Elég rossz, ha az illető diplomás tollforogató ezeket nem tudja. Ha tudja, még rosszabb...

Glosszák.

„A magyar történelem nagy alakjai nem alkalmasak arra, hogy a tanító követésre méltó példa gyanánt állítsa őket a tanuló elé.“ Körülbelül ezeket mondotta Udvarhely megye tanfelügyelője a tanítók gyűlésén. Tehát Hunyadi János hősiessége és vallásossága, Rákóczi Ferenc önfeláldozó hazafisága, Széchenyi áldozatkészsége, Kossuth Lajos lángoló lelkesedése és kitartása a hazáért való küzdelemben s a többi nagy példa mind csak arra való, hogy a tanító nagy szánakozva megemlítse, hogy ilyen bolondok is voltak a világban s azután áttérjen a jelen kor nagyságaira. A tanfelügyelő ur izlése szerint ezek között természetesen első helyen áll a Fejérváry-Kristó-Lányi féle közkereseti társaság, az után következnek a többi haladó-párti nagyságok, melyek között bizonynyal helyet szorít saját szerény személyiségének. Magyar ifjúság, van mit bámulnod, hát csak tátsad a szádat és vágódj hasra ezek előtt a nagyságok előtt.

Mindenki tobzódik a törvénytelen-ségek egymásra halmozásában. Csak a Fejérváry-Kristó-Lányi banda tisz-

teli a törvényt és olyan ártatlan a törvénytársakban, mint a ma született bárány. Ezt hirdetik a darabontok s csodálkozva kérdik, hogy mikor is követiek ők el törvénytelen-séget. Ugy látszik, a moralisanity már annyira erőt vett rajtuk, hogy saját gaztetteiket hazafias cselekedeteknek, a mások becsületes és törvényes eljárását pedig gaztetteknek nézik.

Hogy mik azok a gonoszettek, a melyeket a darabontok elkövettek? Erre a kérdésre bizony bajos volna röviden megfellelni, hiszen minden nap újabb és újabb büntényeket követnek el. Törvénytelen a születésük, törvényellenes a hatalmon maradásuk s mentül tovább maradnak, annál törvénytelenebb lesz a létezésük. Törvényes tettet már csak egyet követhetnek el: ha lemondanak bitorolt hatalmukról és pusztulnak még az országból is.

Hallatlan vakmerőségnek minősítik a darabontok és fizetett ujságai Apponyinak azt a kijelentését, hogy a király tiszteletben köteles tartani a nemzetnek a választásokon megnyilatkozó akaratát. A felháborodás mutatja, hogy Apponyi elevenekre talált az igazsággal. Mire való volna az egész parlamentárizmus, ha az alkotmányos formák mellett is csak az történelem, a mit a király és soha sem az, amit a nemzet akar? Hasonlatos volna akkor a magyar alkotmány a maga választási komédiájával az egyszerű zsidó esetéhez, a ki magához szólítván egyetlen fiát, azt mondotta neki: „Kedves fiam, a két lovam közül az egyiket neked adom; válaszd, amelyik tetszik, de előre megmondom, hogy ha a szürkét választod, megverlek.“

p. e.

A harisnyás székelyek.

Az udvarhely megyei csekélyke haladó-pártiak idei első számú lapocskájában hodgyai Kis Lajos a fenti cím alatt tehetsége szerint reflektálni kíván az utóbbi közgyűlésen mondott beszédemnek egyik passzusára. Hát uram, uram Kis Lajos uram! Szólok ismét az urhoz! Bötü raj-

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562 — 1691-ig

Irtta: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(Minden jog föntartva.)

(2. folytatás.)

A székek fejlődése.

Már a XIII. században, mikor is Székelyország ismertetésében már oklevélti adatokra támaszkodhatni, rég bevégzett tény volt az ország-nak székekre való beosztása és ez időtől fogva átalakuláson csak a székek belső élete, a fíuszékek viszonya az anyaszékhez és a tisztviselők feladatai mentek át a változáson. Igazán sajnálandó körülmény, hogy a székek keletkezését nem lehet nyomozni, annál kevésbbé azokat a befolyásokat, melyek abban érvényesültek. Hogy földrajzi viszonyok döntők valának, magától értetődik, de ezek mégsem elegendők a székek keletkezésének és fennállásának megértéséhez. Így a kicsiny Miklósvár széket Sepszi széktől, melyhez eredetileg tartozott, a baróthi hegység választja el és csupán az oltparti meg a baróthi hegység között fekvő falukat foglalja magában. Hasonlóképp Kászon széket Csíkszéktől magas hegylánc vá-

lasztja el. Csík és Gyergyó földrajzilag zárt és egymástól elválasztott területből áll. Ugyanezt már nem mondhatni a három, Sepszi, Kézdi és Orbai székről, mert a Feketeügy, ez a kicsiny folyó, nem való igazi határnak s tényleg rövid ideig is volt székhatar. Udvarhely és Keresztur között szintén nem konstatalható földrajzi határ. A Bardóciszék községei két egymásba nyíló völgyben fekszenek ugyan, amelyek az Olt folyamvidékéhez tartoznak és Udvarhelytől a Hargita nyulványai által elválasztva, mégis az ellenirányu völgyhajlásban fekvő Vargyas és Bibarcfalva községek, Udvarhelyszékhez tartoznak. Marosszék szintén egy önmagában zárt földrajzi egységet alkot, de azért a földrajzi határoknak Udvarhely felé nem mindenütt felel meg a históriai. Szemünk látára keletkeznek Miklósvár, Kászon és Bardóc fíuszékek, ezeknél azonban földrajzi okok az elhatározó tényezők.

Az oklevelek, amennyiben azok az összes székely székeket említik, mindig csak 7 székről tesznek említést s ez a 7 törzsökös szék a következő: Udvarhely, Maros, Csík, Sepszi, Kézdi, Orbai és Aranyos szék,

miként ezt két oklevél is a XVI. századból tanusítják.² E fő- vagy anya-székeknek alá voltak rendelve a fíuszékek. Udvarhelyhez tartozott a Keresztur-fí 1635. óta Bardóc-fí szék, Csíkhöz a gyergyói és kászon szék, Sepsziszékhez időnként a miklósvári szék; egy oklevélben Szereda-székéről is van szó, bizonynyal Nyárádszeredáról, mint Marosszék fíuszékéről.³ Ezek szerint 7 fő vagy anyaszék és időnként 6 fíuszék létezett.

A miklósvári szék keletkezése Stibor vajda kiváltságlevelére vihethető vissza, aki 1395-ben Miklósvár lakosainak megengedte «a többi szék példájára szerint törvényt napokat tartani és minden pörben dönteni»; e jogokat Zsigmond király megerősítte. De Sepszi-szék ez előjog zavartalan birtokában épinséggel nem tirthette őket; heves viszályok dultak e miatt a két szék között a XV. és XVI. században. 1531-ben a dolgot úgy dönti el Szapolyai János király, hogy Sepsziszék bírái Miklósvár-széken is tartoznak törvényt napot ülni. 1562-ben a miklósváriknak megint panaszra van okuk.⁴ A gyulafehérvári országgyűlés utasítja őket, hogy szabadságlevelöket mutassák elé a fejedelem-

nek, az majd dönteni fog ügyökben.⁵ Meglehet, előmutatták. A szék tényleg az egész XVI. és XVII. században fennállott és különféle okmányszerű adat mutatható elé erre vonatkozólag.⁶ Ide tartoztak: Miklósvár, Böllön, Nagyajta, Köpec, Baróth, Bodos, Bacon, Szarazajta és Közéapajta.⁷ Egész 1625-ig Miklósvárszék előjoga abban állt csupán, hogy a sepsziszéki dullók (vagy szolgabírák) az öök székben is tartoztak külön törvényt napot ülni s ekként-a szék lakosai nem voltak kénytelenek a hegyen át Sepsziszentgyörgyre menni. 1625-ben Bethlen Gábor még jogot is adott nekik egy külön aldulló választására s hogy pöreiket közvetlen a fejedelmi táblához föllebezhesék.⁸ 1694-ben bírák még e jogot, amennyiben a székben aldulló és jegyző (notarius) fungálnak.⁹ A fegyverfoghatók hadi szemlelészájában (lustratio) a szék sehol sincs külön megnevezve, miből arra következtethetni, hogy e korszakon át is katonai tekintetben egy volt Sepsziszékkel.¹⁰ De ez nem zárja ki, hogy valamikor külön kapitánya is ne lehetett volna.¹¹ Az országgyűlésre követül egy nemest és egy löföt (primor, primpilus) küldött.¹²

(Folyt. köv.)

— **Szegény Gyergő és Csik!** Hogy lehettek annyira megdöntöttek? Miért nem kérték fel Palikát, hogy bicegjen át hozzátok főispánnak és tegyen titeket örökre boldoggá szellemének vakító fényével? Nem féltetek haragjának bosszú villámától? Ugy kell nektek? Megérdemeltétek, hogy földhöz verjen, letiporjon, szétmarcangoljon, keréketörjön, felnegyeljen... Mert halljátok mit üzen legutolsó lapjában nektek, rólatok: „Csak az volna a feltevő, ha onnan olyan jőne, ami felvilágosodottságra mutat. Mondjátok, nem éreztetek a napokban valami utolsóítéleti rengést, mert akkor a Palika haragja hallucinált végig Csikországon? Élték még azután is. Ha meghaltatok, tudassatok azonnal

— **Szekelyföldi-e vagy marosvásárhelyi?** A „Szekely Udvarhely” hasábjain immár többször szóváltottuk azt a visszás és türethetetlen állapotot, mely a „marosvásárhelyi” kereskedelmi és iparkamara *tulságos helyi érdekű* munkálkodásában léptenyomon megnyilvánul. Végiglapozva a nevezett kamara 1904. évi jelentését, melyet az eddigi rendszertől eltérőleg a szekelyföldi lapoknak most nem küldöttek meg, sajnálattal tapasztaljuk, hogy az „Ipari viszonyok” című rovatban Udvarhelyvármegye — valószínűleg — csak *viccből* szerepel, holott az iparkamarai illetékeket *mi komolyan* fizetjük — még ex lexben is. Az állami segélyezett iparosok között ugyanis, míg Csikvármegyéből hatot, Háromszékből ötöt, Marostordából — a kamara székhelyről — tizet, addig ami elérvült, avagy mellőzött Udvarhelyvármegyéknél egyetlen iparost sem látunk feltüntetve. Mert azt, hogy Kendoff István 1904-ben nem Magyaros, marostordamegyei községben folytatott volna lakatos ipart, hanem Parajdon, maga a kamara sem állíthatja *komolyan*. Az iparkamarai illeték 1905-re Székelyudvarhely és Székelykeresztúr adóhivatalainak adatai szerint 5267 K 14 f. Ha mi ezt közvetlenül iparunk és kereskedelmünk fejlesztésére fordítanók, illetve fordítottuk volna évenként, kisiparosaink most és jövőre sem szorulnának állami segélyre, amelyet — köztudomás szerint — csak jó mamelukoknak, politikai ellenszolgálatás fejében szoktak adogatni némelykor; legtöbbször azonban csak igérik — különösen választások idején... Számtalan esetet tudnánk felsorolni, hogy előkelő képzettségű, külföldi tanulmányuton magas szakismeretet szerzett egyének folyamodtak Udvarhelyvármegyéből államsegélyért és rideg elutasításban voltak. Nem vagyunk barátjai az alamizsnát osztogató kegyes leereszkedő rendszernek. Azonban ha már más megyék iparos polgárai gépeket és mesterségükhöz szükséges eszközöket kapnak, különösen a kamara székhelyéhez tartozó vármegyében fölös számmal is, akkor Udvarhely város és vármegye szekely iparos polgárai erre szintén érdemesek. A szekelyföldi kereskedelmi és iparkamara pedig ne legyen tovább csak „marosvásárhelyi”, hanem nevében és cselekedeteiben is domborítsa ki szekelyföldi jellegét, vagy pedig maradjon „marosvásárhelyi”-nek, de akkor a többi szekely

vármegyék s különösen Udvarhelyvármegye érdekelt közönsége szervezzen magának külön kamarát a most mások felkarolására használt kamarai illetékekkel. Bármiként is történjék, de ez az állapot tovább így nem maradhat. Ezzel már torkig vagyunk!...

— **A nőgyógyászati elmaradt fillérestélyét a jövő szerdán (e hó 17-én) megtartják.**

— **A csukamájolaj** ujabban ismét nagyon elterjedt használatnak örvend, mióta tudniillik sikerült teljesen tiszta formában előállítani. A tiszta csukamájolaj iz- és szagnélküli, könnyen emészthető és gyorsan felszívódó folyadék, melyet a gyermekek igen szívesen vesznek be s minthogy a tiszta csukamájolaj a legjobb gyógyszeres tápszernek közé tartozik, egyszerűsége meg akadályozza, hogy a csontrendszer fejlődésében visszamaradjon. — Nálunk méltán legjobb hírnévnek örvend a Zoltán fele csukamájolaj, mely az összes külföldi gyártmányokkal sikeresen versenyez.

— **Fillérestély a polgári körben.**

A helybeli polgári önképző-kör holnap (hétfőn) este igen érdekes műsorral tartja meg szokásos fillérestélyét, melyet Ráduly Irma és Tamás Erzsébet rendeznek. Felolvas Petrányi Miklós tanár, énekel Demény Irén, monologizál Nosz Ilonka, szavalnak Bartók Anna és Jánosy Béla tanárjelölt. Műsor után táncvigalom.

— **Színház.** Taps, bokréták, diadal! E három szóban számolhatunk be leghívebben Gróf Zayné Bardi Gabi három felléptéről. Már megérkezése előtti napokban kapkodták a jegyeket s tényleg egyetlen üres helyet nem lehetett látni sem egyik, sem a többi estén. A helybeli ev. ref. kollegium és a főreá iskola ifjúsága egy-egy szép csokorral tisztelte meg a művésznőt, aki tegnap utazott vissza a fővárosba.

— **Modern bíróságok.** A magyar bíróságok immár az irásbeli ügyvitel lényeges javítása szempontjából is megérdemlik ezt a jelzőt, mert mint biztos forrásból értesülünk, a kormány az összes magyar bíróságokat az egész országban felszerelte Eredeti Remington Standard írógépekkel. Ugy halljuk, hogy mielőtt a Glogowski és Társa budapesti cég (Andrassy-ut 12 a) ezzel a szállítással meg lett bízva, a minisztérium mintegy 10 különféle rendszerű írógépet próbáltatott ki és legalkalmasabbnak a Remington Standard írógépet bizonyultak. Hogy azok mennyire beváltak, legjobban kitűnik abból, hogy kezdetben csak körülbelül száz írógépet rendelt a kormány, míg azok száma azóta folytonos utánrendelésekkel immár 600-ra emelkedett. Árjegyzéket a cég bérmentve és ingyen küld és egyszeri megkeresésre Remington írógépet az országban bárhol saját költségén és vételkötelezettség nélkül működésben bemutatni kész.

— **Nyilvános köszönet.** Az e hó 7-én megtartott helybeli fodrász táncestély bálványainak és áldozatkész védnökeinek, valamint a szíves felülfizetőknél e helyen mond hálás köszönetet a rendezőség.

— **Rajzcsetek.** író és rajzcsetek legnagyobb választékban, olcsó szabott árak mellett: Betegh Pál és Társa könyv-, papír-, író- és rajzszerszerekkereskedésében Székelyudvarhelyt.

LEGUJABB.

A főispáni titkár a főispán ellen.

Dr Balázs Kornél nógrádmegyei főispáni titkár, akinek a Balassagyarmaton megtartott megyegyűlés elismerést szavazott, most Budapesten van kihalgatásra a belügyminisztériumban. Dr Balázs Kornél ellen tudvalevőleg a belügyminiszter fegyelmi vizsgálatot rendelt el, mert Berchthold Artur gróf főispáni esküfételénél mint ki-nevezendő tb. megyei főjegyző nem akart asszisztálni. Emiatt Berchthold Artur gróf feljelentette s Krisztoffy belügyminiszter állásától felfüggesztette s fegyelmi vizsgálat alá helyezte. Dr Balázs Kornél 27 éves fiatal ember, fia a balassagyarmati ügyvédi kamara elnökének s a nógrádmegyei alkotmányvédő 55 ös bizottság ügyvivő alelnökének, Balázs Józsefnek s rokona az újabb kinevezett rozsnói püspöknek, Balázs Lajosnak. Jogi tanulmányait a budapesti, bécsi és genfi egyetemeken végezte s mint belügyminisztériumi gyakornok és segédfogalmazó a belügyminisztériumban 5 évig szolgált s két és fél éve küldték ki Nógrádba főispáni titkárnak.

Hazafias missziót végez aki a „Szekely-Udvarhely”-nek ismerősei körében olvasókat és pártoló híveket gyűjt!

SCOTT-FÉLE EMULSIÓ

legjobb norvégiai gyógyszerészkamájolajból készült alfoszforosavas mész és nátron hozzáadásával. Alkalmazható mindazon esetekben, melyeknél ezideig a közönséges csukamájolaj használtak.

A SCOTT-féle EMULSIÓ-ban a csukamájolaj zsírtartalma a SCOTT-féle emulgálási eljárás következtében legapróbb cseppekben egyenletesen van szétosztva úgy, hogy a csukamájolaj ilyen formában sokkal könnyebben emészthető mint a közönséges ósdi formában. Azonkívül a SCOTT féle EMULSIÓ határozottan jó ízű, úgy, hogy ennél a közönséges csukamájolaj kellemtelen undorító íze teljesen hiányzik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beklépedése ellenében minta üveggel bérmentve szolgálat.

DR BUDA I E M I L

„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST, IV., Váci utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

A „Szekely Udvarhely” hazafias zászlója Kossuth Lajos nagy hazánk fia dicső eszméi: a szabadság egyenlőség és testvériség hármast jellegéje tisztán, hamisítás nélkül van felírva. Csakis ezáltal boldogul a h. és virul új életre a haza, melynek üdvéért e lap igazi lelkesedéssel küzd.

Családi élet.

Vannak nagyon jóvialis, nagyon barátságos urak, kiket mint jó társalkodókat mindenütt szeretnek, kik, házukon kívül, mindenkiel nyájaszkodnak és enyelegnek és kik nem egykönnyen tagadnak meg szívességeket, melyekre felkérlik őket; ha azonban bezárult mögöttük saját otthonunk ajtaja, mogorva zsarnokokká válnak, kik előtt mindenki retteg, feleségükkel, gyermekeikkel, cselédeikkel éreztetik rossz kedvüket, melyet künn mosolygó arcuk alá rejtettek. Vannak asszonyok, kiknek büvölő szeretetreméltóságát szelíten magasztalják, míg ingatag, zsémbes természetük kétségbe ejti környezetüket; vannak asszonyok, kiknek galambszelidségét, türelmét és jószívűségét mindaddig bámulják — míg csak valamely szerencsétlen véletlen nem avat idegen fül, és szemtanujává annak a mértéktelen hevességnek, amelynek a ház belsőjében átengedik magukat. Vannak családok, melyekben minden szeretetben és boldogságban látszik uszni, ha más van jelen, különben pedig a család minden egyes tagja folytonos hadilábon áll a többiekkel.

Összehasonlítva ezeket a képmutatókat azokkal az emberekkel, kik következetesen minden körülmény között őszintén gorombák, bizonyosan ürhetőbb képet nyerünk a gorombákról. De mennyivel barátságosabb, örvedetesebb képet nyújt mégis a ház, melynek tagjai egymás kedvéért élnek és egymás iránt udvariasak, szívélyesek, figyelmesek. Ferjek, kik ebben a tekintetben „kényelmessé” teszik helyzetüket, ne csodálkozzanak, ha a rossz példa, mit a szülők egymással való érintkezésükkel szolgáltatnak gyermekeiknek, hat azokra, s ha ez csökkenti irántuk való tiszteletüket és hozzájárul ahhoz, hogy a testvérek közt is elharapózik az udvariatlan, tisztességtelen hang.

A felebarát iránti figyelmességet és szeretetreméltóságot nem lehet eléggé korán tanítani. Anyák, kik adnak valamit gyermekeiknek, anélkül, hogy illedelmesen kérték és megköszönték volna a gyermekek, kellemetlen embereket nevelnek. Anyák, kik megengedik, hogy a gyermekek egymást gunyolják, egymással civakodjanak és verekednek, házi zsarnokokat nevelnek. Csaknem még szigorúbban kellene ügyelni arra, hogy a gyermek udvariasan bánjék a cselédekkel, hogy ne követeljen tőlük, hanem kérjen és minden neki teljesített szolgálatot megköszönjön. A mit a gyermek így fiatalon megszokik, nem hagyja el azt később sem. Igazán jól nevelt embert legjobban a cselédekkel idegen házban, szállodában vagy saját otthonában való érintkezéséből lehet megismerni. Mindig tudni fogja, hogy idegen helyen nincs joga parancsolni vagy gáncsolni, odahaza pedig parancsát kérés alakjába fogja önteni és ha körholnia kell, ezt is nyugodtan, tárgyilagosan és szitkozódás nélkül fogja megtenni.

A külső forma nem minden, de igen sok; megment különféle cselekedési és mulasztási hibától a családi érintkezésben.

zoláshoz fogván, okosan cselekedte, hogy csupán a maga nevében beszélt, mert látja „a többi társai” nem úgy gondolkoznak, mint kelmed, hiszen már a közgyűlésen akadt, aki kijelentette előttünk, hogy biz' én is úgy érzek, mint az urak, csak... csak...! Nohát tisztelt Kis Lajos uram! én ezt a csak... csak-ot igen jól ismerem, én már többször voltam tanuja annak, hogy ép a független székely bizottsági tagok azok, — tisztelet a kivételnek — kik közül sokan a legkészségesebben huzódnak meg a mindenkor hatalomnak jótékony árnyékában s kiknek mostani szomorú leszárvadásunkat is köszönhetjük. Önökhöz is szóltam, mert fel voltam arra hiva és biztam a szentelen székely hárisnyában, sajnos csekély eredménnyel, mert nem hallgattak szívük és jobbik eszük szavára. Nem hallotta? Én hallottam, hogy a karzati polgárság cseppet sem dicsérte önöket viselkedéséért s azt is jól tudom, hogy otthon sem várták véreik az elismerés pálmájával, mert így volt ez mindenkor, hogy Önök a vármegyegyűlésein soha sem székely testvéreiket, hanem önmagukat képviselték. Mi meg engem illet, nem félek a szemrehányástól, hogy nem a küldöm érzelmeit tolmácsoltam. Kár tehát félrevezetni a szegény csigalépésű haladó pártot, mely egy eltévedt fecskének láttára tavaszról zengedez; egy ide-oda hajló vékony szál fa előtt erdőt lát ott lenni, pedig jól tudja azt, hogy itt künn a vidéken nem fajult el még az igaz székely vér, hogy minden ünnepen szív-lelékből zengi az ő Istenéhez az összes székelység: „áld meg országunkat, mi magyar hazánkat, vezéreljed jóra a mi királyunkat!”

Én tölem szeretheti Lajos uram a méltóságos urat; sohasem mondtam, hogy őt ne szeresse, de azt mindig mondom, hogy szegény hazáját szeresse jobban, mint önmagát és a méltóságos urát. Látja én is nagyra becsültem Ugron Jánost, a derék alispánt s becsültem akkor is, midőn mostani szerelmesei nem rajongtak érte oly odaadással, sőt ártatlansága dacára hivatalából is kiszertették; az én elvtársaim voltak akkor ott ő velem, a száműzetés nehézsége napjaiban. Már pedig az az én igaz barátom, aki velem marad a szerencsétlenség nehéz óráiban. — Tudja uram-bátyám, mi nem tetszik nekünk? Az, hogy Ugron János miért adta oda becsületes multját s miért nem várhatott jövőndő sorára! Az önkéntes adókra vonatkozó előző egyhangú határozatnak következetes fentartása miért függ össze Ugron János személyével? Ne beszéljünk félre! Előbb azt mondom, amit az ellenzék, azt mi is ohajtjuk s aztán ezen ohajoknak a letörésére segédkezet adni? A gonosz kormányának előbb segítséget adni s legretinensebb vármegyéket bazafias magatartásukért reá üdvözölni? Mi ilyen zöldséget mégis nem cselekszünk. Én annak, akit vízbe akarok fullasztani, menekvésére még az utolsó szalmaszálat sem nyújtom oda, már pedig a mostani kormány reá szolgált erre, Avagy ne hallotta volna Kis Lajos uram, hogy a békes kibontakozásra alakult kormány szövetségesei az Istent és hazát megtagadó szociálisták, egyik legdrágább

nemzeti jelvényünket: az ékes trikolort ronggyá tépték, sárba tiporták, a szabadsajtó nyomdait összetörték, a nép képviselőit agyonveréssel fenyegették; hisz mindenki tudja, hogy a kormány barátait, Budapest utcáinak porát, a földosztó szociálistákat kövekkel zsebükben vezették be a vármegye házába, hogy a bizottsági tagok oda be ne juthassanak és a főkapitány maga törette be az ajtót, hogy a tisztviselőket, képviselőket és főrendi urakat onnan kidobassa. Nohát ilyen kormányzati rendszert támogatni, ez ialán mégsem hazafiság!? Már bocsásson meg nekem a világ, de én mégis csak jobban találok magamat abban a társaságban, hol Andrásy, Apponyi, Darányi, Kossuth, Zichy s annyi egész férfi dicső sora van, mint ott, hol Fejérváry, Lányi, Bokányi, Kristó, Izrael Jakab, Veltner Jakab s még egy rákás hazátlan zsidó és szabad kömives vagyon együttesen. A kinek szemére az önzés nem borított vastag hályogot, annak látnia kell, hogy most nem léteznek pártok, nincs személyi kultusz, most csak két tábor van: az alkotmányvédő hazafiak pártja és Bécsnek szolgáló; ki melyiket védi, melyiket pártolja, ahhoz is tartozik, nincsen más választás!

Péterffy Lőrinc,
plébános, törv. bizotts. tag.

EGYHÁZI ÉLET.

Szent Antal-estély. Folyó hó 9-én, a szokásos időben és helyen megtörtént vallásos estély eminens helyet foglal el a többi Szent Antal-estélyek sorában. Esmékben és változatokban egyaránt gazdag program gyönyörködtette a nagyszámúban egybesereglett közönséget. A kedves és vonzó ünnepély, Szabó Antal karnagy imaszerű énekének elhangzása után Nosz Ilonka szavallatával vette kezdetét. Az igazi bensőséggel s kellemes női gyöngédséggel előadott költemény általános tetszésre talált. Utána Schiller Irma áll. polg. isk. igazgatónő tartotta meg szabadelőadását, gyönyörű szép vonásokkal ecsetelve a szülői szeretet árny és fény oldalait. Az igazán szellemes és tanulságos előadást, a mely emelkedettségénél s rendkívül meggyőző erejénél fogva, ellenállhatatlanul magával ragadta a lelkeket, mindvégig feszült figyelemmel és nagy érdeklődéssel hallgatta meg a közönség. Az ünnepély keretébe jól beillett továbbá az ugynevezett „Ave Mária”-hoz irt gyönyörű fohász is melyet Szabó Antal harmonium kísérete mellett Baranyai Margit énekelt, az ének szelleméhez mérten egészen megfelelő mély érzéssel. — Ugyancsak nagy hatást keltett P. d'André Chrysossamusnak majd latin, majd olasz nyelven előadott éneke, melyet Németh Gyula főgimn. zenetanár kísért harmoniumon. A minden tekintetben kifogástalan szereplőket szünni nem akaró tapsokkal honorálták. Az élvezetes ünnepély aztán Orbán Damokos, főgimn. tanulóknak jól átértett és csinosan előadott szavallata, valamint a szokásos „Szent Antalhoz” irt ének elhangzása után véget ért. Maráth Józsefné, Spaller Józsefné, valamint Bálint Aranka, mint rendezők az

ünnepély érdekében tett odaadó fáradozásukért fogadják ez uttal is a rendező bizottság hálás köszönetét

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközösség egyházi értekezlete jan. hó 14-én (vasárnap) d. u. 5 órakor, a ref. kollegium tornacsarnokában tartja harmadik egyházi estélyét. Ezen alkalomra a rendezők a következő érdekes műsort állították össze: 1. A gyülekezet éneke. Te bened biztunk XC. Zsolt. 2. Vers. 3. Elnöki megnyitó. 4. Szavallat: Fülöp Erzsike. 5. Felolvasást tart: Vári Albert unitárius lelkész. 6. Énekel: Szemerjai Károlyné. — Harmoniumon kíséri: Molnár Margit. 7. Részlet: Petőfi Apostolából. Szavallja: Dénes János VIII. g. o. tanuló. 8. Elnöki zárzó. 9. A gyülekezet éneke: Áld meg Ur Isten a te népedet Ezen estélynek különös jelentőséget kölcsönöz, a szép programon kívül az, hogy az új harmonium ez alkalommal fog először megszólalni. Az estély rendezői: Kassay Irén és Molnár Margit. Belépés ingyenes; kegyes adományok a harmonium vételéből fennmaradt tartozás kifizetésére szívesen fogadtatnak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Olvasóinkhoz. Nagy napokat élünk. Ezeréves alkotmányunkat, nemzeti önállóságunkat Bécs ismét ostromolja A szabad sajtóban van egyedüli biztosítéka hazafias küzdelmünknek. Az igaz függetlenségünk ujságokat a kormány és felfogadott béresei még a leggaládabb preszsióval sem bírták elnémitani. Székely anyavárosunk és vármegyénk egyedüli tiszta 48-as függetlenségi hírlapja: a „Székely-Udvarhely”, amely sokszoros előnyt nyújt előfizetőinek. Politikai tekintetben a „Székely-Udvarhely” megbízható, törhetetlen hazafiságtól sugallt őszinteséggel tájékoztatja olvasóit a közelről érdeklő dolgokról. Kibővült tartalmából okulást nyer a Székelyföld sorsa iránt érdeklődő minden hazafi. Előfizetési ára pedig oly csekély, hogy azt a legszerényebb viszonyok között levő polgártársunk is megszerezheti magának. Negyedévre (három hónapra) 2 K 50 fillér. A „Budapesti Bazar” című kitűnő hazai divatújságot 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért kapják a „Székely-Udvarhely” előfizetői. Egyéb kedvezmények lapunk homlokzatán olvashatók. Előfizetések a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalához Székelyudvarhely (Kossuth Lajos utca) intézendők. Pártoljuk, támogassuk a magunk függetlenségi sajtóját, a mely kizárólag a székelység javáért önzetlenül működik s ami véleményünknek kíván érvényt szerezni minden téren.

— Szabad lyceum Ma (vasárnap) d. u. 2 órakor a szokott helyen Spaller József szakiskolai tanár tart előadást

— Jövahagyott alapszabályok A földmívelésügyi miniszterium ügyvezetője Homoródszentpéter, Kis baczon, Olasztelek, Oroszhegy, Szent

tamás és Petek községek Gazdaköreinek alap-zabályait 92381—905. szám alatt jóváhagyási záradékkal ellátta.

— Kinevezések. A közoktatásügyi miniszterium vezetője Végler Gyula székelykereszturi állami tanítóképző intézeti segédtanárt rendes tanárnak. Burger Arthurné Krizsó Erzsébet helybeli állami polgári leányiskolai helyettes tanítónőt a XI. fizetési osztályba segédtanító nőnek; a belügyminiszteri ügyvezető pedig a magyarhídegkúti kerületbe Major Zakariás községi pénztárnokot anyakönyves helyettesnek nevezte ki.

— Közgyűlések Az oklándi olvasókör folyó hó 18-án és a helybeli tisztviselői kör 21-én d. u. 5 órakor saját helyiségében tartja meg évi rendes közgyűlését.

— A Ify-k. Ama 2 „bizonyos” között fabrikált „pártonkivül” haladó (mert pártja nincs) mostanában Kristó belügyesnek annyira kedvében jár, hogy még a hazafi szöveget is mind 2 f és 2 y-nal írja. Nagyon jól teszi; legalább így szolgáljon reá a bőséges abrakra, melyet a haladók féktelen paripáira az ország pénzből politikai jómadár gazdái elharácsolnak...

— Kimutatás. A székelyudvarhelyi jótékony nőegyesület a szegény és árva tanuló gyermekek 1905. évi felruházására adott: 330*6 K, gyűjtés útján befolyt: 136 40 K, összesen 466*46 K. Felruháztak: a) a közs. elemi fiú iskolából 39, b) az ev. ref. elemi leány iskolából 24, c) a róm. kath. leány iskolából 3, d) a kisdudor óvó intézetből 3, összesen: 69 szegény tanuló gyermeket. Ezen kívül még négy vármegyei szegény kapott ócska ruházatot és így összesen 73-an részesültek ruha segélyben. Jánosi Gyuláné utólag küldött 1 drb női felsőt és 2 pár cipőt. Hálás köszönet érte!

— Az ember áldozatkészsége. A „haladók” (?) embere — mint a két „bizonyos” között szerkesztett írja — „hazafias cselekedetben a legmesszebbmenő áldozatokra is kész”. Ezt bizonyára úgy értette, hogy ha Fejérváryék fizetik és a császári biztos akarja... Csodálatos, hogy „Magyarországot 1000 esztendeig nem köpdösés tartotta fenn” és a két „bizonyos” között kieszett mégis köpdösi a nemzetfenntartók küzdelmét... Még csodálatosabb, hogy „lassankint mindenki odahagyja a szövetséget” és mégis napról-napra szaporodik a függetlenségi 48-as képviselők száma s maholnap az utolsó „haladók” Mohikánja Székelyudvarhelyt a két „bizonyos” között marad mindaddig, míg könyörületből a rendezés előtt álló vármegyei Múzeum valamelyik szegletében unikumnak megtűrik — talán... „Bojoktál”-ván ilyen képen önmagát.

— Székelyfancsalban a folyó hó 15 re jelzett műkedvelői színielőadással egybekötött zenés társas estély közbe jött akadályok miatt 17-én (szerdán) este fél 6 órakor kezdődőleg a községi iskola helyiségében tartatik meg, melyre az érdeklődőket szívesen látja a rendezőség. Jó borrhól gondoskodva van. Az önkéntes adományok az iskola céljaira lesznek fordítva.

S még valami: Csak az, a ki a viselkedés figyelmes formáit nemcsak disz, hanem házi ruha gyanánt is veszi föl, a ki azokat nemcsak idegenekkel, hanem családi és házi tagjaival szemben is gyakorolja sajátíthatja el őket tökéletesen, nem fognak neki e formák kényelmetlenné válni, mert egybeforrnak természetével: teljesen magáévá teszi azokat.

A budapesti Uránia Színház városunkban.

A közel napokban kellemes szellemi élvezetben lesz része városunk intelligens közönségének. A budapesti Uránia Színház vidéki osztálya rándul le hozzánk, hogy műsor-darabjainak legjavát bemutassa a kulturális hivatásának megfelelően elsőrangú magyar irodalmi termékek útján terjeszse az ismereteket. Az ezen alkalommal színre kerülő művek szerzői egytől-egyig kiváló tagjai a főváros írói gárdájának, a mi magában véve is garanciát nyújt a tartalom és összeállítás kitünő voltáról.

Mint elsőt az elsők között emeljük ki Pekár Gyulát, kinek nevéhez a budapesti anyaszínház legszebb sikerei fűződnek s kinek most bemutatásra kerülő »Párisi asszony«-a a múlt színházi évad legfényesebb attrakciója volt. Ebben a darabban a Pekár Gyula rengetek tudásának, finom szellemességének minden varázsa megnyilatkozik s a legnevesebb francia művészek képeivel és a remek mozgófényképekkel illusztrált szöveg olyan bravuros rajzot ad a modern Babylon asszonyáról, a melyet talán maga a francia irodalom sem tud felmutatni.

Az első felvonás tulajdonképpen egy történelmi elmesztetés, mely a tudósszéleskörű áttekintéssel kalandozza be a »grand nation« évezredes életét és ügyesen markolja össze mindazokat az eseményeket, melyek a párisi asszony verakátának és jellemének kialakulásához hozzájárultak. Szébben már nem is lehetne visszavezetni a mai könyvnyűvérű parisienne lelki genealogiáját, melyhez a megfajtás kulcsát az asszonyi természet örök törvénye adja: megalázkodni az erős előtt, hogy a gyöngesség fegyvereivel diadalmaskodni lehessen felette. Mert

a párisi asszony sem tett egyebet a századokon át, minthogy csókjaival csábította el a számos hódítót, a ki leigázására jött el. Az ennek nyomában fásult sokféle vérkeveredés kölcsönözte a francia nőnek azon vonásokat, melyekkel ma is uralkodik Páris felett, sőt bizonyos értelemben az egész világ felett is.

A második felvonás a modern parisienne nappali életének van szentelve. Mint egy káprázatos kaleidoskop tárul föl előttünk az az idegemészti lazax élet, melyben minden mozzanatot meg mótelyez a dekadencia. A reggeli toillettől fogva, percre van itt kimérve minden: a sétalovaglás, a pletyka, a nevesebb mesterek műtermeinek meglátogatása, a vásárlások, a reggeli, a látogatások, a találkák, szóval minden, de minden. S ebben a zajos világban, mely telve van szellemességgel és mosolylyal, testileg elfajul a párisi asszony s természet rendelte magasabb hivatására képtelenné lesz. Az anyai méltóság utópia kezd lenni s Németország a születések arányával is minden nap egy csatát nyer Franciaország felett. Csupa ötlet, csupa talpraesett megfigyelés ez a felvonás.

A harmadik rész: »Páris éjjel.« Itt lüktet a világváros ütőere legidegesebben, itt pezseg az a szemfényvesztő élet, melynek központja a párisi asszony, a ki szépségének és szellemének minden fegyverével itt aratja percről-percre a legsomorubb diadalokat. A színházak, orfeumok, művészkorcsmák és kávéházak bünvilágának izzó levegőjében forog, csillog ez a démon, a ki a szíve helyett az eszével szeret, kit testének-vérének minden ize arra predesztinált, hogy virtuóza legyen a gyönyöröknek s járja a bünskaláját a Moulin Rouge, Olympia, vagy egyéb mulatók kábitó forgatagában. És ezek adják ma a párisi asszony karakterisztikus típusát. Pálcaát kell törni felettük, de óvatosan, hogy iteletünk ne legyen hazug Mert az a párisi nő, a kit a modern szellem ma ilyen alakban állít elénk, holnap egy új korszak fuvaltatára magasztos erények képviselője lesz Örökös hullámmás az ő egész leszármazása, egész élete, melyben az ellentétes végleteken belül minden súlyedés ellensúlyo-

zására megvan az emelkedés is.

Mozgó képei szenzációs hatásuak. Az első felvonásban a versaillesi királyi udvar szórakozásai, Mária Antoinette lefejeztetése páratlanul fényes kiállításuak. A második felvonás telve van az elegáns élet legérdekesebb mozzanatainak feltüntetésével. A harmadik pedig csupa tánc, csupa szinpadai jelenet. Egyik szebb a másiknál.

Előleges jelentés

A budapesti URÁNIA

magyar tudományos színház

1906 január 23, 24 és 25-én

előadást tart

Székelyudvarhelyt a Budapestszálló színháztermében

Január 23-án »Párisi asszony«.

Írta: Pekár Gyula.

Január 24-én »Skócia«.

Írta: Gineverné György Ilona.

Január 25-én »Az orosz-japán háború«.

Írta: Strausz Adolf.

Bpsten eddig 140-szer adatott.

Jegyek előre már most az összes előadásokra válthatók:

Betegh Pál és Tarsa könyvkereskedésében

Bővebbet a napi falragaszok.

Helyárak: Páholy 8 K, támlás-

szék 2 K, zártszék 1 K 60 f, föld-

szinti álló 1 K, karzati ülő I-II.

1 K, többi sor 60 f, karzati álló

40 f, katonai-, diák- és gyermek-

jegy 60 fillér.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Tarsa ujság-

kiadó intézete.

Szám: 8872—905. tkvi.

Hirdetmény.

Kadicsfalva község telekkönyvei, átalakítás befejeztetvén, erre nézve az 1892. XXIX. törvényikk értelmében a tényleges birtoklás tulajdonjogának telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás

befejeztetvén, ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok kik az 1886. XXIX. törvényikk 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. törvényikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. törvényikk 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. törvényikk 7. §. a) és az 1891. XVI. törvényikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. törvényikk 22. §-a alapján történt törlések évenytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetöket hat hónap alatt, vagyis 1906. évi július hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. törvényikk 16. és 18. §-ának értelmében — ide értve az utóbbi §-nak 1889. XXXVIII t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1906. évi július hó 15 ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő leltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogaikat bármely irányban serte vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. törvényikk 16-ik §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1906. évi július hó 15-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csakis a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Székelyudvarhely 1905. dec. 30.

Dr VOITH,

kir. tszéki egyes bíró.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

Versenyt kizáró olcsó árban elfogad és szakszerű, izléses kivitelben készít el mindennemű

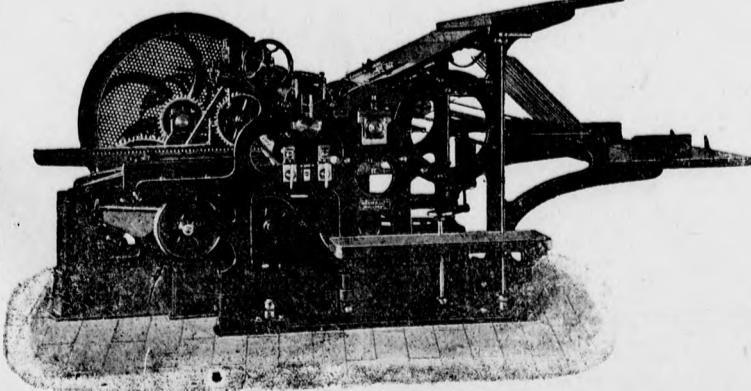
nyomtatványt és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabírói, községi, körjegyzői, ügyvédi, végrehajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfel-számítás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papir-, író- és rajzszerék

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberendezések mérsékelt áruk mellett. Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY

legelterjedtebb függetlenségi lap szerkesztősége és kiadóhivatala

Gyertyánffy J. fiai vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen.
Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1905. évi október hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. Nagyváradi Predeal	Szv.	Gyv.
I-III.	I-II.	állomások	I-III.	I-II.
900	915	i Budapest k. p. u.	710	750
1152	1119	i Szolnok	322	532
1206	1132	é Szajol	304	519
144	1940	é Püspökladány	119	403
344	217	é Nagyváradi	1109	238
410	218	i Nagyváradi	1037	232
834	533	é Kolozsvár	605	1110
	915	é Dees	340	
	305	i		
854	611	i Kolozsvár	521	1050
1016	726	é Aranyos-Gyéres	348	937
1044	750	é Székely-Kocsárd	307	900
453	1025	é Marosvásárhely	1225	538
532	526	i	537	1128
1149	832	é Tövis	157	812
462		é Arad	635	
704		i	820	
1258	904	é Kükü-lőszög	1248	735
818		é Söváradi		150
	355	i	850	
157	943	é Kis-Kapus	1141	656
358	1257	é Nagy-Szeben	731	445
1120	731	i	1257	915
213	947	i Kis-Kapus	1109	650
340	1038	é Segesvári	948	549
613	133	é Székelyudvarhely	705	305
347	1109	i Segesvári	922	542
750	209	é Brassó	532	245
106	652	é Kezdi-Vásárhely	Tv.	1016
306		é Gyimes	szsz.	445
	219	i Brassó	728	218
	331	é Predeal	612	112
	910	é Bukarest		805

Az aláhuzott számok újjelet jelentenek. Az i — indulás; é — érkezés.

LEGDIVATOSABB

NÉVJEGYEKET

OLCSÓ ÁRON KÉSZIT

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyvnyomtató-intézete Székelyudvarhely

KIADÓ LAKÁS,

mely áll 3 szoba, konyha, kamara stb. hozzátartozóival s külön udvar 1906. évi április 24-től kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.Király utcában 24/e. **Kozma papné.****Természetes borok leszállított áron!**

Rápolti Károly Kussuth Lajos utca 33. sz. alatt (a postával átellenben) levő lakása pincéjében a már hirdett természetes, tiszta jó minőségű borainak árát jelentékenyen leszállította. Az 1902., 1903. és 1904. évi terméseket most megadózza hektónként 62 koronáért. adózatlan pedig 52 koronáért árusítja. Aki jó és tiszta bort akar kapni, forduljon nevezethez egész bizalommal.

A Liniment. Capsici comp.,
 a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller pöttleka.

Ezen elismert kitűnő és fájdalomcsillapító bedörzsölésű használt házaszer beviselésénél, — a mely minden gyógy-szerterében kapható, — mindig figyelemmel legyenek a „Horgony” védjegyre, és a Richter czégre.

NAPTÁRAK!

AZ 1906. ÉVRE

már megjelentek és kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv, zenemű- és papírárukereskedésében

Előjegyzési naptár . . . 60 fillér.

Erdélyi képes naptár. 60 „

Az erdélyi vásárok legpontosabb jegyzékével.

„Hermandol“ kozet-papír a legjobb!

HEGEDŰ, VONÓ, KELLÉKEK ÉS HUOK**SZIVAR-, SZIVARKA,****DOHÁNYTÁRCÁK****ERSZÉNYEK ÉS PNZTÁRCÁK**

MONOGRAMMOK levélpapír és fehérnemű bélyegzéshez, minden betűvel, 1 d. b 1 kor. Kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhely.

Mesés és imakönyvek, zeneművek!

Papírok, írószer, szivacsok!

Olcsó legyek és díszművek!

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
 a Horgony-Pain-Expeller pöttleka

egy régióknak bizonyított házaszer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyított **köszvényel, csúszl és meghibésenél bedörzsölés-képp n használva.**

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt beviseléskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter czéggel van ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ugyszólván minden gyógyszerterében kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerterára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában. Elisabethstrasse 5. n. Mindennapi szét-üldös.

Fűszer-, porcellán- és üvegkereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borviz!

— Üvegenként csak 8 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitűnő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghuruban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekészítés rendelleniségeiben, az epekövek eltakarítását szembetűnően könnyíti, a bélhurut minden nemében, a nyálkás aranyérben, hasszervi dugulásokban, huykó képződéseiben, mézes huyárban, görvény- és mirigyadagokban, angolkóros csontlágyulás- és sorvadásokban. — A legkitűnőbb üdítő ital, borral vegyítve páratlan! — Hetenként háromszor friss töltés! — Raktár SZENTPÉTERY GERGELYNÉL, Székelyudvarhelyt

Készlet Főkt vize 14 fillér!

Borosforrás borvize 8 fillér!

BÁMULATOS OLCSÓSÁGU

KÉPES LEVELEZŐLAPOK

melyek az ezredéves kiállítás főbb nevezetességeit, hazánk nagyobb városait, vidékeit és a történelemből vett eseményeket ábrázolják, előnyös és nagy vételnél fogva bámulatos olcsón

2 darab egy krajcár

Udvarhelymegyében csakis

Betegh Pál és Társa papirkereskedésében Székelyudvarhelyen kapható, ahol óriási választék áll különféle művészi tárgy- és helyi képes lapokból a n. é. közönség rendelkezésére.

Hetenként újdonságok képes levelezőlapokban!

Kedvező alkalom a legolcsóbb bevásárlásra!

NAGY ALKALMI VÁSÁR!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemet a jövő év elején a Fröhlich Testvérek ujonnan épült házába szándékozom áthelyezni, ennél fogva elhatároztam, hogy az üzletemben levő árukat, u. m. mindennemű porcellán- és üvegekészleteket, tejes, fehér- és ebédli **szervizeket és edényeket, evőeszközöket**, mindennemű fali, asztali, ebédli, függő, luszter és éjjeli **lámpákat, kina-ezüst** dísz tárgyakat, fali, asztali és zseb **tükröket, majolika** vázák és dísz tárgyak, dohány- és oldaltárcák és pénzes erszényeket, óvodás és iskolás gyermekeknek iskola-táskák, bevásárlási táskák és kosarakat, **sétapálcákat**, fog-, haj- és ruha-**keféket**, domino, sakkjáték és egyéb **társasjátékokat**, asztali és állványos **dohányzó-készleteket**, ecet-, olaj- és sótartókat, **Gyermek-bábukat, pipere-cikkeket**, pipere **szappanokat**, gipsz-alakokat és számtalan itt fel nem sorolt tárgyakat **bámulatos olcsó áron kiárusítom!!**

Midő ezen körülményről a n. é. közönséget tisztelettel értesítem, egyúttal b. pártfogását kérem kiváló tisztelettel **Szentpétery Gergely.**

Csak rövid ideig! Ragadjuk meg az alkalmat!

Bámulatos olcsó árak! Kedvező alkalom!

Költözésködés miatt nagy kiárusítás!

SZENKOVITS JÁNOS UTODA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Iskolás fiúk Diákok részére

Kész ruhák, kalapok, ingek, nyakkendők, harisnyák, cipők és ágyneműek nagy választékban, előnyös és olcsó árakban kaphatók.

Divatos és olcsó ruha-vállalat merték után, a ruhák ingyen takarításával.

Legolcsóbb árak!

Utí borúndók a legnagyobb választékban

Nagy választék nyakkendők- és kalapokban